

Pregled pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu okoliša u Bosni i Hercegovini

[FINALNI NACRT]

April 2011.
UNEP Bosna i Hercegovina

SADRŽAJ

PREDGOVOR	
1. USTAVNO UREĐENJE POLITIKE O OKOLIŠU U BOSNI I HERCEGOVINI	
2. INSTITUCIONALNI OKVIR	
2.1. Institucije na državnom nivou.....	
2.2. Institucije na nivou entiteta.....	
2.3. Akteri na kantonalnom i lokalnom nivou.....	
3. ZAKONSKI OKVIR	
3.1. Zakoni o okolišu.....	
3.1.1 Zakoni o okolišu na nivou države	
3.1.2 Zakoni o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine	
3.1.3 Zakoni o okolišu u Republici Srpskoj	
3.1.4 Zakoni o okolišu u Brčko distriktu	
3.2. Pregled sekundarne legislative u oblasti okoliša.....	
3.2.1 Podzakonski akti o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine	
3.2.2 Podzakonski akti o okolišu u Republici Srpskoj.....	
3.3. Multilateralni ugovori u oblasti okoliša	
4. EVROPSKE INTEGRACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	
ZAVRŠNA RIJEČ	

PREDGOVOR

1. USTAVNO UREĐENJE POLITIKE O OKOLIŠU U BOSNI I HERCEGOVINI

Ustavom Bosne i Hercegovine (BiH), koji je prilog Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini (Dejtonski sporazum) i koji je usvojen 1995. godine, BiH je definirana kao suverena država s decentraliziranom politikom i administrativnom strukturom, kao i s više nivoa političkog upravljanja, kako slijedi:

- Vlast na nivou države Bosne i Hercegovine (zakonodavna: Parlamentarna skupština BiH, izvršna: Predsjedništvo BiH i Vijeće ministara BiH, sudska: Ustavni sud BiH i Sud BiH);
- dva entiteta:
 - Federacija Bosne i Hercegovine (zakonodavna vlast: Parlament FBiH, izvršna: predsjednik FBiH i Vlada FBiH, sudska: Ustavni sud, Vrhovni sud). Federacija BiH je dalje decentralizirana u 10 kantona (koji imaju svoje vlade, parlamente i sudove).
 - Republika Srpska (zakonodavna vlast: Narodna skupština RS, izvršna: predsjednik RS-a i Vlada RS-a, sudska: Ustavni sud, Vrhovni sud). Republika Srpska je centralizirana i ima dva nivoa vlasti: republički i lokalni-općinski.
- Brčko distrikt je samoupravna administrativna jedinica pod suverenitetom Bosne i Hercegovine, koja je službeno dio oba entiteta. Zakonodavnu vlast vrši Skupština Distrikta, izvršnu Vlada Distrikta, dok sudsku vlast vrše sudovi Distrikta.

Pitanja zaštite okoliša nisu uključena u deset tačaka u kojima su Ustavom Bosne i Hercegovine definirane nadležnosti državnih institucija, te stoga spadaju pod sljedeću odredbu: "Sve vladine funkcije i ovlaštenja koja nisu ovim Ustavom izričito povjerena institucijama Bosne i Hercegovine pripadaju entitetima." (Član III, stav 3.)

Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine određuju se nadležnosti ovog entiteta i pripadajućih kantona u oblasti zaštite okoliša kako slijedi:

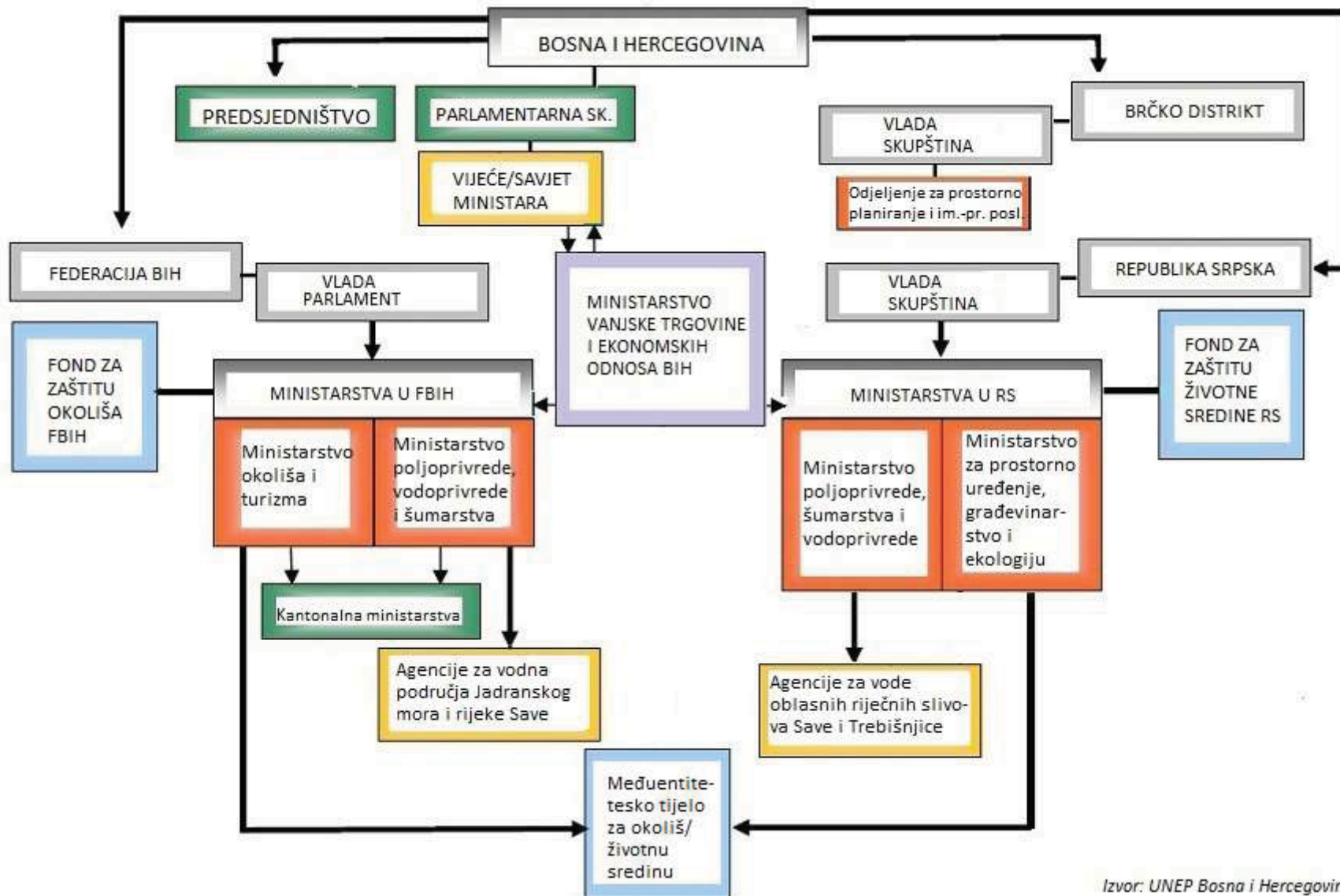
- Isključiva nadležnost Federacije je "utvrđivanje ekonomske politike, uključujući planiranje i obnovu, te politiku korišćenja zemljišta na federalnom nivou" (član III.1c – Amandman VIII), kao i "utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture." (Član III.1g – Amandman VIII.)
- Zajedničke nadležnosti Federacije i kantona su, npr., zdravlje, politika okoliša, turizam i korištenje prirodnih resursa (član III.2). Ove odgovornosti „mogu biti ostvarene zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.“ (Član III.3.)
- "Kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vladi", poput izrade politike o reguliranju i obezbjeđivanju javnih usluga, reguliranja lokalnog korištenja zemljišta i lokalnih objekata za proizvodnju električne energije, uspostavljanja i provedbe kantonalne politike za turizam i razvoja turističkih resursa", (član III.4).

U Ustavu Republike Srpske izričito se spominje okoliš u Poglavlju II. pod Ljudska prava i slobode: "Čovjek ima pravo na zdravu životnu sredinu. Svako je, u skladu sa zakonom, dužan da u okviru svojih mogućnosti štiti i unapređuje životnu sredinu." (Član 35.) Ovaj

entitet "štiti i podstiče... racionalno korišćenje prirodnih bogatstava u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta života i zaštite i obnove životne sredine u opštem interesu." (Član 64.) Prema članu 68 Ustava, Republika Srpska je odgovorna za reguliranje i obezbjeđivanje zaštite okoliša, kao i za glavne ciljeve i smjerove ekonomskog, naučnog, tehnološkog, demografskog i društvenog razvoja, te razvoja poljoprivrede i sela, korištenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja i roba. Neke od nadležnosti općina u ovom entitetu su da „donese program razvoja, urbanistički plan“ i „stara se o zadovoljavanju potreba građana u kulturi, obrazovanju, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, fizičkoj kulturi, informisanju, zanatstvu, turizmu i ugostiteljstvu, zaštiti životne sredine i drugim oblastima.“ (Član 102.)

Najviši zakon Brčko distrikta u Bosni i Hercegovini je Statut Brčko distrikta, koji je zasnovan na Općem okvirnom sporazumu o miru, Konačnoj odluci Arbitražnog suda za spor oko međuentitetske granične linije na području Brčkog i na Ustavu Bosne i Hercegovine. U članu 9 Statuta navodi se da je okoliš jedna od nadležnosti javnih vlasti u Distriktu, ali ovo područje nije detaljno elaborirano.

OPĆA SCHEMA UPRAVLJANJA OKOLIŠEM U BOSNI I HERCEGOVINI

Izvor: UNEP Bosna i Hercegovina

2. INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. Institucije na državnom nivou

Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (MVTEO BiH) su dodijeljene određene nadležnosti nad zaštitom okoliša na osnovu Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 5/03), kao što je navedeno u članu 9: „Ministarstvo je nadležno i za obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti BiH koji se odnose na definiranje politike, osnovnih principa, koordiniranje djelatnosti i usklađivanje planova entitetskih tijela vlasti i institucija na međunarodnom planu u područjima poljoprivrede, energetike, zaštita okoliša, razvoja i korištenja prirodnih resursa“. Jedan od osam sektora u sklopu Ministarstva je Sektor za prirodne resurse, energetiku i zaštitu okoliša, koji se sastoji od šest odsjeka: Odsjek za vodne resurse, Odsjek za turizam, Odsjek za primarnu energiju i politiku, Odsjek za sekundarnu energiju i projekte, Odsjek za zaštitu okoliša i Odsjek za implementaciju projekata.

Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja je osnovana na osnovu Odluke Vijeća ministara iz 2004. godine („Službeni glasnik BiH“ br. 23/04), kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa i ima sjedište u Sarajevu. Uprava je nacionalno tijelo za zaštitu zdravlja bilja, nadležno za koordinaciju i kontakte u vezi s pitanjima koja se odnose na zaštitu bilja, kao i odredbe koje proizlaze iz Međunarodne konvencije o zaštiti bilja („Službeni glasnik BiH“ br. 8/03), koju je BiH ratificirala 2003. godine, ali i domaćeg zakonodavstva. Uprava se sastoji od tri odjeljenja: Odjeljenje za zaštitu zdravlja bilja, Odjeljenje za fitofarmaceutska sredstva i mineralna đubriva, kao i Odjeljenje za sjeme i sadni materijal poljoprivrednog bilja i zaštitu sorti.

Odlukom Vijeća ministara 18. decembra 2000. godine utemeljena je *Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (UZV BiH)*. Ovaj državni organ pod direktnom je nadležnošću Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine. Provedbu zakonom propisanih nadležnosti Ured za veterinarstvo obavlja harmonizirano i u skladu s operativnim aktivnostima entitetskih veterinarskih službi, te u skladu s aktivnostima Veterinarske službe Brčko distrikta, a s ciljem da se unaprijede efikasnost i efektivnost ukupnog sistema službe u Bosni i Hercegovini, te održi status međunarodno priznatog državnog veterinarskog servisa. Ured ima sljedeća odjeljenja: Odjeljenje za zdravlje i dobrobit životinja, Odjeljenje za sigurnost hrane i uvjete u objektima, Odjeljenje granične veterinarske inspekcije, Odjeljenje veterinarske inspekcije i Agenciju za obilježavanje životinja. Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine oblast zaštite životne sredine djelimično regulira veterinarskom preventivom na osnovu Zakona o veterinarstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 34/02).

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) je organ nadležan za obradu, distribuciju i utvrđivanje statističkih podataka Bosne i Hercegovine (Zakon o statistici BiH, „Službeni glasnik BiH“ br. 26/04); vrši međunarodno predstavljanje i izvršava međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine kada je pitanju statistika; utvrđuje statističke standarde za realizaciju

Programa statističkih istraživanja gdje uzima u obzir statističke pravne akte Evropske unije, koja je sadržana u *Statistical requirements compendium*, međunarodne preporuke i druge principe, kao i najbolje prakse koje usmjeravaju rad statističkih institucija. Jedan od deset sektora u sklopu Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine je i Sektor za poljoprivredu, okoliš i regionalne statistike, koji se sastoji od dva odsjeka: Odsjek za okoliš, energiju i regionalne statistike i Odsjek za poljoprivredu. Međusobni odnosi između entitetskih zavoda i Agencije za statistiku BiH su određeni Zakonom o statistici BiH (član 18) i Sporazumom o primjeni jedinstvenih metodologija i standarda pri izradi statističkih podataka BiH.

Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (MKT BiH), na osnovu Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 5/03), ima sljedeće nadležnosti:

- politika i reguliranje zajedničkih i međunarodnih komunikacionih uređaja, međunarodni i međuentitetski promet i infrastruktura;
- pripremanje ugovora, sporazuma i drugih akata iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija i prometa;
- odnosi s međunarodnim organizacijama iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija i prometa;
- pripremanje i izrada strateških i planskih dokumenata iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija, prometa, infrastrukture i informacionih tehnologija;
- poslovi kontrole neometanog prometa u međunarodnom saobraćaju; civilno zrakoplovstvo i nadzor zračnog prometa (u sastavu ovog Ministarstva je upravna organizacija Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH, čija su prava i dužnosti utvrđeni posebnim zakonom).

Međuentitetsko tijelo za okoliš/životnu sredinu je osnovano 2006. i bavi se svim pitanjima zaštite okoliša koja zahtijevaju usklađen pristup oba entiteta, te je nadležan za usklađivanje zakona o okolišu, propisa, standarda i akcionih planova, međunarodnih sporazuma o pitanjima okoliša kao i za njihovu implementaciju; učestvuje u međunarodnim procesima i saraduje s međunarodnim organizacijama; prati okoliš, informacione sisteme, razmjenu informacija kao i prekogranična i međuentitetska pitanja okoliša. Ovaj Odbor se sastoji od osam članova od kojih četiri imenuje Vlada Republike Srpske, a četiri Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i oni se sastaju najmanje šest puta godišnje.

Međuentitetska savjetodavna komisija za koordinaciju upravljanja vodama (također poznata kao Međuentitetska komisija za vode) je osnovana početkom 2000. godine, ali je prestala s djelovanjem zbog izmjene u zakonu o vodama 2006. (vidi poglavlje 3).

Ovlašteni organ za provođenje projekata Mehanizma čistog razvoja Kjoto protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime u Bosni i Hercegovini osnovan je Odlukom Vijeća ministara BiH od 13. decembra 2010. („Službeni glasnik BiH“ br. 102/10), čime je riješeno pitanje uspostave ovog Ovlaštenog organa (*eng. Designated National Authority – DNA BiH*) koji je nužan za uključivanje Bosne i Hercegovine u aktivnosti Mehanizma čistog razvoja (*eng. Clean Development Mechanism – CDM*). Odlukom je predviđeno da DNA BiH

čine Izvršni odbor DNA, sekretarijati entiteta, Sekretarijat Brčko distrikta i Stručna vijeća (Paneli eksperata). Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, kao institucija imenovana ispred Bosne i Hercegovine za provođenje Okvirne konvencije UN o promjeni klime (UNFCCC), obavlja ulogu predsjedavajućeg Izvršnog odbora.

Ostale bitne državne institucije koje se, između ostalog, bave pitanjima okoliša su:

- *Ministarstvo vanjskih poslova BiH*, koje je nadležno za pripremanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma i ugovora;
- *Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine* je trajno tijelo u sklopu Vijeća ministara BiH, koje je 2002. preuzelo ulogu nekadašnjeg Ministarstva za evropske integracije Bosne i Hercegovine. Direkcija je nadležna za sljedeće poslove:
 - koordinaciju poslova na usklađivanju pravnog sistema BiH sa standardima za pristupanje EU (*acquis communautaire*),
 - provjeru usklađenosti svih nacrti zakona i propisa koje Vijeću ministara dostavljaju ministarstva i upravne organizacije s direktivama „Bijele knjige – Priprema pridruženih zemalja Centralne i Istočne Evrope za integraciju u unutrašnje tržište Unije“,
 - usklađivanje aktivnosti organa i institucija BiH u području evropskih integracija,
 - koordinaciju nad provođenjem odluka koje donesu nadležni organi i institucije BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH u odnosu na sve aktivnosti potrebne za evropske integracije,
 - djelovanje kao glavnog operativnog partnera institucija Evropske komisije u procesu stabilizacije i pridruživanja,
 - koordinaciju pomoći EU,
 - učestvovanje u aktivnostima izrade nacrti zakona, propisa i smjernica koji se odnose na proces uključivanja u evropske integracije.

2.2. Institucije na nivou entiteta

Glavne odgovorne institucije za pitanja okoliša na nivou entiteta i Distrikta u Bosni i Hercegovini su:

- *Ministarstvo okoliša i turizma Federacije Bosne i Hercegovine*

Ministarstvo vrši „upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine koji se odnose na: *ekološku zaštitu zraka, vode i zemlje; izradu strategije i politike zaštite okoliša; standarde kvaliteta zraka, vode i zemlje; ekološko praćenje i kontrolu zraka, vode i zemlje; izradu strategije i politike razvoja turizma i ugostiteljstva; praćenje*

turističkih tokova na domaćim i stranim tržištima; usmjeravanje dugoročnog razvoja turizma u okviru cjelovitog privrednog sistema i druge poslove utvrđene zakonom (član 20a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, „Službene novine FBiH“ br. 8/06). Ovo ministarstvo obuhvata pet sektora: Sektor okoliša, Sektor za okolinske dozvole, Sektor turizma i ugostiteljstva, Sektor za realiziranje projekata i Sektor za pravne, finansijske i opće poslove. Ovo Ministarstvo ima ulogu Nacionalnog fokalnog predstavnika¹ (eng. *National Focal Point - NFP*) Bosne i Hercegovine unutar Evropske agencije za okoliš (eng. *European Environment Agency - EEA*).

- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske

Ministarstvo je nadležno za „upravne i stručne poslove koji se odnose na: integralno planiranje i uređenje prostora; izradu i primjenu prostornog plana Republike u skladu sa prostornim planom Bosne i Hercegovine; reviziju, upravni nadzor i davanje saglasnosti na prostorne planove gradova, općina, i posebnih područja kao i na urbanističke planove; reviziju prostorno-planske dokumentacije, razvojnih programa i investiciono-tehničke dokumentacije od posebnog interesa za Republiku; urbanističko planiranje i građenje; uređenje građevinskog zemljišta, proizvodnju građevinskih materijala; razvoj i usluge u oblasti građevinarstva; stambenu izgradnju i njeno finansiranje; stambeno zadržavanje; stambene odnose i sticanje svojine nad stambenim zgradama i stanovima u državnoj svojini; održavanje i upravljanje zgradama i stanovima; komunalne djelatnosti; *integralnu zaštitu kvaliteta životne sredine i njeno unapređenje putem istraživanja, planiranja upravljanja i mjera zaštite; zaštite dobara od općeg interesa, prirodnih resursa, prirodnog i kulturnog naslijeđa, inspekcijски nadzor u oblasti prostornog uređenja, građevinarstva, komunalnih djelatnosti i zaštite životne sredine; ostvarivanje saradnje s relevantnim ministarstvima i institucijama iz Federacije Bosne i Hercegovine; pružanje informacija putem medija i drugih vidova informiranja o svom radu i vrši druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine“ (član 29 Zakona republičkoj upravi, „Službeni glasnik RS“ br. 118/08 i 11/09). Ovo Ministarstvo obuhvata pet sektora: Sekretarijat Ministarstva, Sektor za urbanizam i prostorno planiranje, Sektor za građevinarstvo, Sektor za zaštitu životne sredine, Sektor za koordinaciju projekata, razvoj i evropske integracije.*

- Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Ovo je jedno od dvanaest odjeljenja unutar Vlade Brčko distrikta. Odjeljenje je nadležno za „prostorno i urbanističko planiranje; izdavanje urbanističkih saglasnosti i *zaštitu životnog okoliša i ekoloških dozvola*, legalizaciju bespravno izgrađenih objekata, imovinsko-pravne poslove i zaštitu objekata od kulturnog i historijskog značaja i prirodnog naslijeđa s aspekta izdavanja urbanističke saglasnosti i utvrđivanja procedure za listu zaštićenih objekata“ (član 21 Zakona o Javnoj upravi Brčko distrikta, „Službeni glasnik BD“ br. 19/07).

¹ Bosna i Hercegovina je u kooperativnom odnosu s Evropskom agencijom za okoliš.

Osim toga, ovo Odjeljenje obavlja i druge poslove zaštite životnog okoliša kao što su izdavanja dozvola za uvoz-izvoz opasnog i neopasnog otpada, a u skladu s odredbama zakona o zaštiti životnog okoliša i drugim propisima koji se odnose na životnu sredinu; priprema zakone, druge propise i opće akte; organizira poslove koji imaju za cilj sprečavanje ili smanjenje štetnih posljedica po životnu sredinu; učestvuje u izradi programa i planova koji se odnose na korištenje prirodnih resursa; učestvuje u izradi i ostvarivanju posebnog plana za pitanja zaštite životne sredine, te vrši monitoring životne sredine. Odjeljenje se sastoji od Pododjeljenja za prostorno planiranje, urbanizam i zaštitu okoliša i Pododjeljenja za imovinsko-pravne poslove. Prvo pododjeljenje ima posebnu Službu za prostorno planiranje, urbanizam i zaštitu okoliša.

Druge relevantne institucije na entitetskom nivou upravljanja u Bosni i Hercegovini su:

- *Federalno ministarstvo prostornog uređenja* koje obavlja djelatnosti vezane za prostorno planiranje i uređenje Federacije, izradu, provođenje i primjenu prostornog plana Federacije i usklađenosti prostornih planova kantona s Federalnim planom, upotrebu zemljišta na federalnom nivou, dugoročno planiranje iskorištavanja prirodnih resursa, geološka istraživanja, te zaštitu nacionalnih spomenika i područja s izrazitim prirodnim graditeljskim i kulturno-historijskim značajem.
- *Savjetodavno vijeće za okoliš FBiH*, koje je Vlada FBiH imenovala 2006. u skladu s članom 41 Zakona FBiH o zaštiti okoliša, odgovorno je za pružanje naučne i stručne podrške Ministarstvu za okoliš i turizam FBiH i Federalnoj vladi u okolišnom sektoru, a glavni fokus Vijeća je bolja koordinacija u tom sektoru između federalnih i kantonalnih vlasti. Savjetodavno vijeće se sastoji od 13 članova, od kojih 10 predlažu relevantna kantonalna ministarstva, dok ostala tri člana predlažu spomenuto Federalno ministarstvo, Akademija nauke i umjetnosti BiH i REC BiH;
- *Fondacija za održiv razvoj Vlade FBiH (OdRaz)*, koja je osnovana 2001. radi implementacije raznih državnih projekata u vezi s obnovom, razvojem i tranzicijom, koji podržavaju održiv razvoj Federacije Bosne i Hercegovine;
- *Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva*, s relevantnim sektorima za vodoprivredu, poljoprivredu, veterinarstvo, te Sektorom za šumarstvo koji uključuje i Federalnu upravu za šumarstvo;
- *Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS*, sa svojim sektorima za poljoprivredu, poljoprivrednu politiku i međunarodnu saradnju, veterinarstvo, prehrambenu industriju i vodoprivredu. Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Save, Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice, Agencija za šume, te Republički hidrometeorološki zavod, između ostalih, upravne su organizacije u sastavu ovog Ministarstva;
- *Federalno ministarstvo zdravstva*, sa Sektorom za javno zdravlje, monitoring i evaluaciju ima relevantne nadležnosti nad javnim zdravstvom i sanitarnim inspekcijama. Uloga javnog zdravlja je očuvanje zdravlja stanovništva putem organiziranih sveobuhvatnih aktivnosti društva usmjerenih na sprečavanje

nastanka faktora rizika koji dovode do pojave bolesti, što se odnosi i na očuvanje okoliša/životne sredine;

- *Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS*, s relevantnim nadležnostima nad praćenjem i nadzorom zdravstvene ispravnosti vode, životnih namirnica, kao i predmeta za opću upotrebu i inspekcijski nadzor u sanitarnoj oblasti;
- *Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije*, s relevantnim nadležnostima nad korištenjem prirodnih resursa i energetske politikama. Ovo Ministarstvo, između ostalog, učestvuje u pripremi i realizaciji programa zaštite okoliša, te ispunjava obaveze iz Ugovora o Energetskoj zajednici, među kojima je i „promocija i unapređenje energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije“;
- *Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS*, s relevantnim nadležnostima nad korištenjem prirodnih resursa i energetske politikama. Ovo Ministarstvo vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose, između ostalog, na eksploataciju resursa u svrhu proizvodnje električne energije, promociju obnovljivih izvora električne energije, proizvodnju i promoviranje upotrebe biogoriva i dr.

Također, postoji određen broj javnih stručnih institucija koje se bave pitanjima okoliša u oba entiteta u sklopu ministarstava ili pod direktnim rukovodstvom entitetskih vlada. Njihove dužnosti obuhvataju pružanje stručnih usluga (kao što su statistika, hidrometeorologija...), nadzor i kontrolu nad aktivnostima koje utiču na stanje okoliša (tj. inspekcije), te planiranje i izvršavanje aktivnosti u svrhu zaštite ljudi, roba i okoliša od prirodnih katastrofa, vanrednih događaja i velikih incidenata (tj. upravljanje civilnom zaštitom). Takve institucije su:

- *Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske* koji je osnovan Zakonom o fondu za zaštitu životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 51/02 i 53/07) radi finansiranja, pripreme, provođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja životne sredine. Sredstva Fonda se koriste za finansiranje zaštite životne sredine, a pogotovo za: zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta vode i zraka; saniranje deponija; zaštitu i očuvanje bio i geo diverziteta; podsticanje održivog korištenja prirodnih dobara; podsticanje održivog razvoja ruralnog prostora; podsticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa i projekata, kao i drugih aktivnosti uključujući i reklamne aktivnosti.
- *Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine* je osnovan Zakonom o fondu za zaštitu okoliša („Službene novine FBiH“ br. 33/03). Fond obuhvata djelatnosti u vezi s prikupljanjem sredstava, podsticanjem i finansiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša i korištenja obnovljivih izvora energije, a posebno: stručne i druge poslove u vezi s pribavljanjem, upravljanjem i korištenjem sredstava Fonda; posredovanje u vezi s finansiranjem zaštite okoliša iz sredstava stranih država, međunarodnih finansijskih institucija i tijela, te domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica; pružanje stručnih usluga u vezi s finansiranjem zaštite okoliša; vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u

području zaštite okoliša, te potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje; podsticanje, uspostavljanje i ostvarivanje saradnje s međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima radi finansiranja zaštite okoliša u skladu s Federalnom strategijom zaštite okoliša, planovima zaštite okoliša donesenim na osnovu Strategije, međunarodnim ugovorima čija je članica Bosna i Hercegovina, te drugim programima i spisima u području zaštite okoliša.

- *Federalna uprava za inspekcijske poslove* ima deset inspektorata u koje spada i Urbanističko-ekološka inspekcija koja obavlja inspekcijski nadzor nad provođenjem zakona i propisa iz oblasti zaštite okoliša, prostornog planiranja i građenja (između ostalog, nadležnosti Uprave su i nadzor nad uređenjem prostora, zaštitom okoliša i prirodnih resursa, izradom i usaglašavanjem dokumenata prostornog uređenja i njihovim provođenjem, zaštitom okoliša, spomenika kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, zaštitom voda, kontrolom iskorištenih i otpadnih voda i provođenjem planova zaštite od zagađivanja voda, zaštitom prirode, obnovom i poboljšanjem ekološkog kvaliteta i sl.). Drugi inspektorati ove Uprave relevantni za okoliš su Inspektorat poljoprivredne inspekcije, Inspektorat šumarske inspekcije i Inspektorat vodoprivredne inspekcije.
- *Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske* ima dvanaest inspektorata, od kojih Republička urbanističko-građevinska i ekološka inspekcija vrši nadzor nad primjenom propisa u oblastima urbanizma i građenja, zaštite životne sredine i uređenja prostora, upravljanja otpadom i geodetskih poslova. Drugi relevantni inspektorati ove Uprave su Poljoprivredna inspekcija, Inspekcija za šumarstvo i lovstvo i Vodna inspekcija.
- *Agencija za vodno područje Jadranskog mora* osnovana je u skladu sa Zakonom o vodama („Službene novine FBiH“ br. 70/06) i pravni je nasljednik prava i obaveza Javnog preduzeća za „Vodno područje slivova Jadranskog mora“ od 1.1.2008. godine. Svojom djelatnošću pokriva vodno područje slivova Jadranskog mora – slivovi rijeka Neretve, Cetine i Krke u granicama Federacije BiH. Sjedište Agencije je u Mostaru.
- *Agencija za vodno područje rijeke Save* je također osnovana Zakonom o vodama („Službene novine FBiH“ br. 70/06). Ima sjedište u Sarajevu i upravlja vodnim područjem koje obuhvata dio međunarodnog riječnog bazena Dunava (dio međunarodnog podbazena Save) na teritoriji Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije BiH.

Obje Agencija za vodna područja imaju iste dužnosti definirane u Zakonu o vodama: pripremanje analize karakteristika vodnog područja; pripremanje pregleda uticaja ljudskih aktivnosti na stanje površinskih i podzemnih voda; pripremanje ekonomske analize korištenja voda; uspostavljanje registra zaštićenih područja..., kao i područja s posebnom zaštitom određenih odlukom Vlade Federacije; uspostavljanje registra vodnih tijela koja se koriste ili se planiraju koristiti za zahvatanje vode za ljudsku potrošnju; pripremanje klasifikacije ekološkog,

hemijskog i kvantitativnog stanja voda; pripremanje programa i organiziranje praćenja stanja voda; pripremanje plana upravljanja vodama i programa mjera.

- *Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Save* je pravni sljedbenik Republičke direkcije za vode koja je osnovana 1993. godine kao republička upravna organizacija koja na prostoru Republike Srpske vrši sljedeće poslove: organizira rad i funkcioniranje vodoprivrede na oblasnom i riječnom slivu, kao i rad kancelarija vodnih uprava sliva (VUS), predlaže dugoročne i srednjoročne planove i programe razvoja vodoprivrede, stara se da obezbijedi potrebna sredstva i utvrđuje način njihovog korištenja, prati realizaciju planova i programa razvoja vodoprivrede, vrši kontrolu namjenskog korištenja sredstava, predlaže visinu stopa naknada, predlaže godišnji program radova i finansijski plan, predlaže kriterije i mjerila za usmjeravanje i raspoređivanje sredstava, a obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.
- *Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice* je nadležna za oblasni riječni sliv rijeke Trebišnjice. Agencija na području za koje je nadležna organizira prikupljanje, upravljanje i raspodjelu podataka o vodnim resursima, organizira praćenje stanja i korištenje voda – monitoring, hidrološko stanje, kvalitativno stanje, ekološko stanje, te stanje podzemnih voda, priprema planove upravljanja riječnim slivovima za svoj oblasni riječni sliv, priprema planove, elaborate i projekte za sprečavanje i smanjenje štetnih uticaja na vode, preduzima hitne mjere na sprečavanju ili smanjenju uticaja štetnih pojava na vode, izdaje vodopravne akte u skladu sa zakonom, promovira, organizira i pomaže istraživački rad u oblasti vodnih resursa i njihovog održivog upravljanja, organizira podizanje javne svijesti u odnosu na vodne resurse, saraduje u koordinaciji izrade i provođenja planova upravljanja vodama sa sličnim organima u Federaciji BiH, odnosno nadležnim međunarodnim organima za međunarodni riječni sliv, konsultira se s njima ili sličnim organima u RS i FBiH, provodi i druge poslove utvrđene zakonom i one koji joj se stave u nadležnost ili joj ih dodijeli nadležni organ.
- *Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine* je zdravstvena ustanova koja obavlja javnu zdravstvenu djelatnost na teritoriji Federacije. Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, osnivač Zavoda je Parlament FBiH, a osnovan je kao ustanova od posebnog značaja za provođenje sekundarnog i tercijarnog nivoa javne zdravstvene djelatnosti. Djelatnost Zavoda je usmjerena na očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva i podrazumijeva promociju zdravlja i preveniranje oboljenja, kontrolu zaraznih bolesti, zdravlje i okoliš, planiranje i programiranje, kao i istraživanje u javnom zdravstvu. Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti u FBiH („Službene novine FBiH“ br. 01-02-430/10), član 17, jedna od osnovnih javnozdravstvenih funkcija je javnozdravstveni nadzor, istraživanje i kontrola rizika i prijetnji po javno zdravlje, što između ostalog uključuje i djelovanje faktora rizika iz okoliša (voda, zrak, hrana, zemljište, buka, visoke i niske temperature, mine itd.) i donošenje mjera za sprečavanje njihovog uticaja na zdravlje ljudi.
- *Institut za zaštitu zdravlja Republike Srpske Banja Luka* je, u skladu s članom 68 Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik RS“ br. 106/09), javna zdravstvena

ustanova za oblast javnog zdravstva na nivou entiteta koja obavlja socijalno-medicinsku, higijensko-ekološku, epidemiološku i mikrobiološku zdravstvenu djelatnost i nadležan je da, između ostalog, prati, procjenjuje i analizira zdravstveno stanje stanovništva, prati i proučava zdravstvene probleme i rizike po zdravlje stanovništva, obavlja bakteriološke, parazitološke, virusološke, serološke, hemijske i toksikološke preglede i ispitivanja u vezi s proizvodnjom i prometom životnih namirnica, vode, zraka, predmeta za opću upotrebu, kao i djelimičnu dijagnostiku zaraznih i nezaraznih bolesti koja pripada oblasti javnog zdravstva, utvrđuje potrebne mjere u elementarnim i drugim većim nepogodama i nesrećama i provodi ih u saradnji s drugim ustanovama, obavlja kontrolu izvora jonizirajućih i nejonizirajućih zračenja, dozimetrijsku kontrolu lica koja su profesionalno izložena zračenju i vrši laboratorijsku kontrolu radijacije, radionukleida u zraku, zemljištu, vodi i namirnicama, i sl. Prema članu 39 ranije navedenog zakona, javno zdravstvo je poseban oblik zaštite zdravlja stanovništva koji podrazumijeva organiziranu i sveobuhvatnu aktivnost društva radi očuvanja fizičkog i mentalnog zdravlja, odnosno očuvanja životne sredine, kao i suzbijanja faktora rizika za nastanak bolesti i povreda, koja se ostvaruje primjenom zdravstvenih tehnologija i mjerama koje su namijenjene promociji zdravlja, prevenciji bolesti i poboljšanju kvaliteta života.

- *Federalni zavod za statistiku* je nosilac statističke funkcije i obavezan je da prikuplja, proizvodi, arhivira, štiti, analizira i diseminira statističke podatke u FBiH. Programi statističkih istraživanja se rade kao četverogodišnji (Program) i godišnji (Plan rada) i predstavljaju jedan od osnovnih zadataka Federalnog zavoda za statistiku, uz izvršavanje glavnog zadatka tj. proizvodnje i diseminacije podataka za Federaciju Bosne i Hercegovine. Za okolišnu statistiku je zadužen Odsjek za statistiku industrije, građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i zaštite okoline u Sektoru poslovnih statistika Zavoda.
- *Republički zavod za statistiku Republike Srpske* je republička upravna organizacija sa osnovnim zadatkom da proizvodi zvanične statističke podatke za sve kategorije korisnika, od Vlade i drugih organa, preko poslovnih sistema, naučnih institucija, medija, do najšire javnosti i pojedinaca. U skladu s godišnjim Planom i četverogodišnjim Programom rada Zavod provodi redovna i uvodi nova istraživanja u oblasti statistike životne sredine, a jedan od sektora Zavoda je Sektor rada, cijena, životnog standarda i zaštite životne sredine, sa Odjeljenjem statistike rada i zaštite životne sredine.
- *Federalni hidrometeorološki zavod* je samostalna federalna upravna organizacija koja obavlja stručne i druge djelatnosti koje se odnose na permanentni monitoring iz oblasti meteorologije, hidrologije, seizmologije i astronomije; vrši istraživanje atmosfere, vodnih resursa, kvaliteta životne sredine (zrak, voda, tlo), seizmoloških procesa i astronomskih pojava; prikuplja, obrađuje, analizira i objavljuje podatke iz djelokruga svoje djelatnosti za područje Federacije BiH; svakodnevno objavljuje vremenske biltene i prognoze, te aktivno saraduje sa Svjetskom meteorološkom organizacijom (WMO) primjenjujući njene standarde u razmjeni podataka i unapređenju službe.

- *Republički hidrometeorološki zavod Banja Luka* je upravna organizacija u sastavu Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva RS čija je djelatnost definirana Zakonom o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti („Službeni glasnik RS“ br. 20/2000). Zavod vrši poslove koje se odnose na razvoj i funkcioniranje meteorološke, hidrološke i seizmološke djelatnosti u smislu istraživanja atmosfernih pojava i procesa, klime, vodnih resursa, kvaliteta zraka i voda, te seizmoloških procesa kao i prikupljanje, obradu i objavljivanje podataka iz djelokruga rada, a u skladu sa zakonom i prema propisima Svjetske meteorološke organizacije. Republički hidrometeorološki zavod Banja Luka je, zajedno sa Federalnim hidrometeorološkim zavodom, nominiran za Nacionalni referentni centar za kvalitet voda i zraka u Bosni i Hercegovini.
- *Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa Republike Srpske* je upravna organizacija u sastavu Ministarstva prosvjete i kulture RS i vrši stručne i druge poslove koji se odnose na evidentiranje, istraživanje i vrednovanje nekretnina, pokretnih stvari i dijelova prirode koji uživaju prethodnu zaštitu; utvrđivanje svojstva dobara kulturno-istorijskog ili prirodnog nasljeđa; proglašavanje dobara zaštićenim; vođenje centralnog registra zaštićenih dobara; davanje saglasnosti na stručne elaborate za vršenje konzervatorskih i restauratorskih radova na zaštićenim dobrima, te njihovu adaptaciju i revitalizaciju; izradu stručnih elaborata o zaštiti i korištenju dobara u postupku izrade prostornih i urbanističkih planova; odobrenja za privremeno iznošenje zaštićenih dobara u inozemstvo; odobrenja za arheološka i druga istraživanja; uvjete za korištenje zaštićenih dobara, stručni nadzor nad radom organizacija za zaštitu; vršenje drugih poslova u oblasti zaštite i korištenja kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa, te razmjenu informacija između svih relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini i Evropi.

2.3. Akteri na kantonalnom i lokalnom nivou

Upravljanje okolišem na lokalnom nivou u Bosni i Hercegovini je dosta složeno pitanje. Kao što je prethodno spomenuto, Federacija BiH se sastoji od deset kantona čije su nadležnosti definirane Ustavom FBiH. Svaki kanton ima svoju vladu koja usvaja kantonalne zakone (koji su usklađeni sa zakonodavstvom FBiH). Ne postoji jedinstven oblik organizacije ili politike za ministarstva koja se bave pitanjima okoliša na kantonalnom nivou.

SPISAK KANTONALNIH MINISTARSTAVA ZA OKOLIŠ U FBiH

Br.	Naziv kantona	Naziv nadležnog ministarstva
1	Unsko-sanski kanton	Ministarstvo za građevinarstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša
2	Posavski kanton	Ministarstvo za transport, komunikacije, turizam i zaštitu okoliša

3	Tuzlanski kanton	Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša
4	Zeničko-dobojski kanton	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša
5	Bosansko-podrinjski kanton	Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša
6	Srednjobosanski kanton	Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka (<i>obuhvata i okoliš</i>)
7	Hercegovačko-neretvanski kanton	Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša
8	Zapadno-hercegovački kanton	Ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša
9	Sarajevski kanton	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša
10	Kanton 10	Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša

U sljedećim kantonima su uspostavljene kantonalne uprave za inspekcijske poslove unutar kojih postoji urbanističko-ekološki inspektorat u čijoj je nadležnosti nadzor nad izvršavanjem propisa iz oblasti zaštite okoliša:

1. Tuzlanski kanton
2. Kanton Sarajevo
3. Unsko-sanski kanton
4. Zeničko-dobojski kanton
5. Bosansko-podrinjski kanton
6. Zapadno-hercegovački kanton

U ostalim kantonima kantonalne uprave za inspekcijske poslove nisu još formirane.

Kantoni ukupno obuhvataju 79 općina. Obim rada, kao i nadležnosti općina, regulirani su Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ br. 49/06). U članu 8 tog Zakona navode se formulacija i implementacija politika prostornog uređenja i okoliša, upravljanje vodama, upravljanje otpadom i upravljanje prirodnim resursima na nivou općine kao neke od samoupravnih nadležnosti koje ne mogu ograničiti ili uskratiti federalne ili kantonalne vlasti, osim u slučajevima i u obimu koji je određen zakonom.

Republika Srpska obuhvata 63 općine i njihove nadležnosti su regulirane Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“ br. 101/04). Prema članu 12 ovog Zakona, općine u RS-u imaju nezavisne nadležnosti nad javnim uslugama poput zaštite okoliša i upravljanja vodama. Konkretno nadležnosti lokalne samouprave u pogledu zaštite okoliša i prirodnih resursa navedene u članu 22 su:

- zaštita i uređenje poljoprivrednog zemljišta,
- određivanje erozivnih područja i protiverozivnih mjera,
- određivanje uvjeta i načina uređenja pašnjaka,
- upravljanje prirodnim jezerima, izvorima, javnim bunarima i česmama,

- upravljanje vodosnabdijevanjem,
- zaštita, uređenje i unapređenje područja sa prirodnim ljekovitim svojstvima,
- propisivanje graničnih vrijednosti emisije za štetne materije, kada je to propisano zakonom,
- objavljivanje podataka o kvalitetu zraka i poboljšanje kvaliteta zraka prema potrebi,
- zaštita od buke i mjerenje buke,
- zaštita prirodnog nasljeđa i vrijednosti općine,
- pitanja koja se odnose na veterinarstvo,
- stočarstvo i pčelarstvo.

Općine u oba entiteta obično izvršavaju svoje nadležnosti nad zaštitom okoliša putem različitih odjeljenja unutar općina poput odjeljenja za komunalne poslove, prostorno uređenje, urbanizam, razvoj, inspekcije, itd.

3. ZAKONSKI OKVIR

3.1. Zakoni o okolišu

Prvi set zakona o okolišu u Bosni i Hercegovini je pripremljen uz finansijsku i tehničku asistenciju programa EU za Pomoć Zajednice u obnovi, razvoju i stabilizaciji (*eng. Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization - CARDS*). Namjera je bila da se izrade zakoni u skladu s relevantnim evropskim direktivama, koji će biti usklađeni za oba entiteta i Brčko distrikt.

Ovaj set zakona je razmatrao i odobrio Međuentitetski koordinacioni odbor za okoliš² i sadrži sljedeće zakone:

- Okvirni zakon o zaštiti okoliša
- Zakon o zaštiti zraka
- Zakon o zaštiti voda
- Zakon o upravljanju otpadom
- Zakon o zaštiti prirode
- Zakon o fondu za okoliš/Zakon o fondu za zaštitu životne sredine

Republika Srpska je ove zakone usvojila 2002, Federacija Bosne i Hercegovine 2003. i Brčko distrikt 2004. godine. Sadržaj tih zakona nije isti u oba entiteta i Brčko distriktu, ali su vrlo slični i ne postoje ključne razlike. Međutim, Zakon o zaštiti voda više nije važeći i 2006. je u oba entiteta zamijenjen Zakonom o vodama (vidi tabele 3 i 4).

Kompletan spisak zakona koji se posredno ili neposredno bave pitanjima okoliša, a koji su do sada usvojeni u Bosni i Hercegovini, u oba entiteta i Brčko distriktu, nalazi se u tabelama ispod. Zakoni ispisani sivom bojom više nisu važeći.

² Ovaj Odbor je djelovao od 1998. do 2006. kada je zamijenjen Međuentitetskim tijelom za okoliš.

3.1.1 Zakoni o okolišu na nivou države

BOSNA I HERCEGOVINA	
Puni naziv zakona	„Službeni glasnik BiH“ br.
Zakon o koncesijama	32/02
• Zakon o izmjeni Zakona o koncesijama	56/04
Zakon o veterinarstvu BiH	34/02
Zakon o zaštiti zdravlja bilja	23/03
Zakon o genetski modificiranim organizmima	23/09
Zakon o zaštiti dobrobiti životinja	25/09
Zakon o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH	50/08
Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti	88/07
Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima BiH	49/04

3.1.2 Zakoni o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE	
Puni naziv zakona	„Službene novine FBiH“ br.
Zakon o uvjetima, načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta	27/97
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uvjetima, načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta	25/06
Zakon o vodama	18/98
Zakon o zaštiti od jonizirajućih zračenja i radijacionoj sigurnosti	15/99
Zakon o veterinarstvu	46/00
Zakon o šumama ³	20/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	29/03, 37/04
Zakon o koncesijama	40/02
	61/06

³ Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine je, odlučujući o zahtjevima načelnika Općine Konjic i Saveza općina i gradova Federacije BiH, za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u vezi sa Zakonom o šumama, na sjednici održanoj 14. aprila 2009. godine, donio Presudu broj U-26/08 („Službene novine Federacije BiH“ br. 36/09) kojom se utvrđuje da je Zakonom o šumama („Službene novine Federacije BiH“ br. 20/02, 29/03 i 37/04) povrijeđeno pravo općina na lokalnu samoupravu. Ustavni sud je dao mogućnost Parlamentu Federacije BiH da, u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja presude u „Službenim novinama Federacije BiH“, usaglasi odredbe Zakona o šumama s Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH. S obzirom da Parlament Federacije BiH nije u ostavljenom roku postupio po presudi Ustavnog suda Federacije BiH, primjena Zakona o šumama je prestala 27.11.2009. godine. Trenutno je oblast šumarstva u Federaciji BiH uređena Uredbom o šumama („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/09, 26/10, 33/10 i 38/10) koju je donijela Vlada Federacije BiH.

• Zakon o dopunama Zakona o koncesijama	
Zakon o prostornom planiranju	52/02
Zakon o upravljanju otpadom	33/03
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom	72/09
Zakon o zaštiti zraka	33/03
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka	4/10
Zakon o zaštiti voda	33/03
Zakon o zaštiti okoliša	33/03
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša	38/09
Zakon o zaštiti prirode	33/03
Zakon o fondu za zaštitu okoliša FBiH	33/03
Zakon o slatkovodnom ribarstvu	64/04
Zakon o inspekcijama u FBiH	69/05
Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH	2/06
Zakon o dopuni Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH	13/10
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH	72/07, 32/08, 4/10, 13/10
Zakon o lovstvu	4/06
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu	8/10
Zakon o vodama	70/06
Zakon o poljoprivredi	88/07
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi	4/10
Zakon o Nacionalnom parku „Una“	44/08
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	52/09
Zakon o geološkim istraživanjima	9/10
Zakon o rudarstvu FBiH	26/10
Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturalnih vrsta drveća i grmlja	71/05, 8/10
Zakon o zdravstvenoj zaštiti	46/10

3.1.3 Zakoni o okolišu u Republici Srpskoj

REPUBLIKA SRPSKA	
Puni naziv zakona	„Službeni glasnik RS“ br.

Zakon o vodama	10/98, 51/01
Zakon o zaštiti voda	53/02
Zakon o šumama	19/94
Zakon o zaštiti životne sredine	53/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine	109/05, 29/10
• Zakon o izmjeni Zakona o zaštiti životne sredine	41/08
Zakon o zaštiti životne sredine (Prečišćeni tekst ⁴)	28/07
Zakon o zaštiti prirode	50/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode	34/08, 59/08
Zakon o zaštiti prirode (Prečišćeni tekst)	113/08
Zakon o zaštiti vazduha	53/02
Zakon o lovstvu	4/02
Zakon o upravljanju otpadom	53/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom	65/08
Zakon o fondu za zaštitu životne sredine	51/02
• Zakon o izmjenama zakona o fondu za zaštitu životne sredine	53/07
Zakon o uređenju prostora	84/02
• Zakon o izmjenama zakona o prostornom uređenju	14/03, 112/06, 53/07
Zakon o lovstvu	4/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu	34/08
Zakon o koncesiji	25/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama	91/06, 92/09
Zakon o nacionalnim parkovima	21/96
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim parkovima	74/05
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	14/04
Zakon o organskoj proizvodnji hrane	75/04
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o organskoj proizvodnji hrane	71/09
Zakon o geološkim istraživanjima	51/04
Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja	2/05
Zakon o vodama	50/06
• Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o vodama	92/09
Zakon o poljoprivredi	70/06
• Zakon o dopunama Zakona o poljoprivredi	20/07
	86/07

⁴ Prečišćeni tekst zakona ili drugog akta obuhvata samo integralni tekst zakona/akta.

<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjeni Zakona o poljoprivredi • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi 	71/09
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	93/06
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu 	86/07 14/10
Zakon o veterinarstvu u RS	42/08
Zakon o šumama	75/08
Zakon o genetički modificiranim organizmima	103/08
Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja	111/08
Zakon o zaštiti prirode (Prečišćeni tekst)	113/08
Zakon o kemikalijama	25/09
Zakon o zaštiti zdravlja bilja u RS	25/09
Zakon o biocidima	37/09
Zakon o energetici	49/09
Zakon o lovstvu	60/09
Zakon o ribarstvu	4/02
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ribarstvu 	58/09
Zakon o sredstvima za zaštitu bilja	52/10
Zakon o pčelarstvu	52/10
Zakon o uređenju prostora i građenju	55/10
Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća	60/09
Zakon o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti RS	20/00
Zakon o nacionalnim parkovima	75/10
Zakon o rudarstvu	107/05
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu 	75/10

3.1.4 Zakoni o okolišu u Brčko distriktu

BRČKO DISTRIKT	
Puni naziv zakona	„Službeni glasnik BD“ br.
Zakon o zaštiti zraka	25/04
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti vazduha • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vazduha 	19/07 1/05, 9/09
Zakon o zaštiti prirode	24/04
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti prirode • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode 	19/07 1/05, 9/09
Zakon o koncesijama	41/06
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama 	19/07, 2/08

Zakon o prostornom planiranju i građenju	29/08
Zakon o slatkovodnom ribarstvu	35/05
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slatkovodnom ribarstvu	19/07
Zakon o šumama Brčko distrikta BiH	14/10
Zakon o zaštiti voda Brčko distrikta BiH ⁵	25/04, 19/07
Zakon o upravljanju otpadom	25/04
• Zakon o izmjenama Zakona o upravljanju otpadom	19/07
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom	1/05, 2/08, 9/09
Zakon o zaštiti životne sredine	24/04
• Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti životne sredine	19/07
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine	1/05, 9/09
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	32/04
• Zakon o izmjenama Zakona o poljoprivrednom zemljištu	20/06, 19/07

Prva tabela pokazuje da je zakonodavstvo o okolišu u Bosni i Hercegovini vrlo ograničeno, te da je sektor okoliša loše reguliran na državnom nivou. Još uvijek nedostaje državni zakon o zaštiti okoliša, iako je njegovo usvajanje dio zahtjeva za evropske integracije BiH (vidi odjeljak 1.4), te je također bio jedan od prioriteta u Srednjoročnoj razvojnoj strategiji Bosne i Hercegovine – Strategija za smanjenje siromaštva (PRSP). U augustu 2008. je osnovana radna grupa za izradu nacрта ovog zakona, ali on nikad nije ušao u parlamentarnu proceduru zbog složenosti tehničkih detalja i neslaganja na različitim nivoima upravljanja u BiH u pogledu unifikacije sektora okoliša u BiH. Nedostaju i drugi zakoni o okolišu (npr. zakon o sprečavanju buke i zakon o zaštiti zemljišta), i to ne samo na državnom nivou, već i na nivou oba entiteta.

Postojeće zakonodavstvo nije usklađeno vertikalno (postoji mnogo praznina između zakona na državnom i entitetskom nivou, te između kantona i Federacije BiH), a još manje horizontalno (zakonodavstvo o okolišu se razlikuje u dva entiteta i svi relevantni zakoni nisu usvojeni u oba entiteta i Brčko distriktu).

3.2. Pregled sekundarne legislative u oblasti okoliša

Jedan od problema zakonodavstva o okolišu u BiH je što nedostaju neki podzakonski akti koji su propisani ranije navedenim zakonima o okolišu, te je potrebno usvojiti veliki dio sekundarnog zakonodavstva za provođenje propisanih mjera. Vlade oba entiteta izdaju četiri vrste podzakonskih akata: uredbe, odluke, rješenja i zaključke, dok Vijeće ministara

⁵ U pripremi je novi Zakon o vodama, čijim usvajanjem će Zakon o zaštiti voda prestati da važi.

Bosne i Hercegovine izdaje odluke, rješenja i zaključke. Uredbom se reguliraju najvažnija pitanja kojima rukovodi vlada, odnosi u pogledu implementacije zakona, uspostavljanje stručnih i ostalih odjeljenja vlada, te se definiraju principi unutrašnje organizacije entitetskih vlasti. Odlukom se reguliraju pojedinačna pitanja ili se propisuju mjere vlade, daje se odobrenje ili potvrda akata drugih rukovodstava ili organizacija i odlučuje se o drugim pitanja koja nisu obuhvaćena uredbom. Rješenjem se reguliraju imenovanja ili oslobađanje dužnosti, kao i druga pojedinačna pitanja pod ovlaštenjem vlade. Zaključkom se definira mišljenje o pitanjima koja su bitna za implementaciju definirane politike, reguliraju se unutrašnji odnosi u vladi i odlučuje se o zadacima državne/entitetske vlasti i odjeljenja unutar vlade.

Pored akata koje donosi vlada, primjenjuju se i podzakonski akti u formi pravilnika, koje donosi nadležni ministar i koji dodatno reguliraju zakone, odnosno značajna pitanja u vezi s okolišem.

3.2.1 Podzakonski akti o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine

Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03 i 38/09)

1. Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš, kao i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH“ br. 19/04);
2. Pravilnik o izradi godišnjih/polugodišnjih programa inspekcije zaštite okoliša;
3. Pravilnik o sadržaju izvještaja o stanju sigurnosti, sadržaju informacija o sigurnosnim mjerama i sadržaju unutrašnjih i spoljnih planova intervencije (SEVESO);
4. Pravilnik o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša;
5. Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša;
6. Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje moraju ispunjavati nosioci izrade Studije utjecaja na okoliš i visini naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene utjecaja na okoliš (sve „Službene novine Federacije BiH“ br. 68/05);
7. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o uvjetima i kriterijima koje moraju ispunjavati nosioci izrade Studije uticaja na okoliš i visini naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07);
8. Pravilnik o registrima postrojenja i zagađivanja („Službene novine Federacije BiH“ br. 82/07);
9. Pravilnik o donošenju najboljih raspoloživih tehnika/BAT-va kojima se postižu standardi kvalitete okoliša („Službene novine Federacije BiH“ br. BiH 92/07);
10. Pravilnik o eko-oznakama i o načinu upravljanja eko-oznakama („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07).

Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03 i 4/10)

1. Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak;
2. Pravilnik o uvjetima za rad postrojenja za spaljivanje otpada;

3. Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja;
4. Pravilnik o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka;
5. Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka;
6. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije;
7. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje; (svi pravilnici objavljeni u „Službenim novinama Federacije BiH“ br. 12/05)
8. Pravilnik o ograničenju emisije u zrak iz postrojenja za spaljivanje biomase („Službene novine Federacije BiH“ br. 34/05);
9. Pravilnik o postepenom isključivanju supstanci koje oštećuju ozonski omotač („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/05).

Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03 i 72/09)

1. Pravilnik o kategorijama otpada sa listama;
2. Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom;
3. Pravilnik o potrebnim uvjetima za prijenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada;
4. Pravilnik koji određuje postupanje sa opasnim otpadom koji se ne nalazi na listi otpada ili čiji je sadržaj nepoznat;
5. Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja upravljanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje preduzima nadležni organ; (svi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije“ br. BiH 9/05)
6. Uredba o finansijskim garancijama kojima se može osigurati prekogranični promet otpada („Službene novine Federacije BiH“ br. 41/05);
7. Uredba o obvezi dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjavanju uvjeta iz dozvole za upravljanje otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/06);
8. Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada („Službene novine Federacije BiH“ br. 38/06);
9. Uredba o finansijskim i drugim garancijama za pokrivanje troškova rizika od mogućih šteta, sanacije i postupke nakon zatvaranja deponije („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/06);
10. Pravilnik o obrascu, sadržaju i postupku obavještanja o važnim karakteristikama proizvoda i ambalaže od strane proizvođača („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/08);
11. Pravilnik o upravljanju medicinskim otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/08);
12. Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog porijekla koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe („Službene novine Federacije BiH“ br. 8/08);
13. Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/10).

Zakon o zaštiti prirode („Službene novine Federacije“ BiH 33/03)

1. Pravilnik o uspostavljanju sistema namjernog držanja i ubijanja zaštićenih životinja („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/05);
2. Pravilnik o uspostavljanju i upravljanju informacionim sistemom za zaštitu prirode i vršenje monitoringa („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/05);
3. Pravilnik o sadržaju i načinu izrade plana upravljanja zaštićenim područjima;

4. Pravilnik o novim mjerama za istraživanje ili očuvanje kako bi se spriječio značajan negativan utjecaj na životinjske vrste namjernim hvatanjem ili ubijanjem; (svi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije BiH“ br. 65/06)
5. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra zaštićenih područja
6. Pravilnik o uvjetima pristupa zaštićenim područjima („Službene novine Federacije BiH“ br. 15/06).

Zakon o vodama („Službene novine Federacije BiH“ br. 70/06)

1. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za tehnološke otpadne vode prije njihovog ispuštanja u sistem javne kanalizacije odnosno drugi prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50 /07);
2. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za vode koje se nakon prečišćavanja iz sistema javne kanalizacije ispuštaju u prirodni prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50 /07);
3. Pravilnik o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/08);
4. Pravilnik o uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koja se koriste ili planiraju da koriste za piće („Službene novine Federacije BiH“ br. 51/02);
5. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/08);
6. Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
7. Pravilnik o načinu i uvjetima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
8. Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
9. Pravilnik o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
10. Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
11. Pravilnik o uspostavi i upravljanju informacionim sistemom voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/09);
12. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati referentne, odnosno ovlaštene laboratorije za ispitivanje voda, sadržaju i načinu davanja ovlasti („Službene novine Federacije BiH“ br. 14/10);
13. Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
14. Uredba o klasifikaciji voda i voda obalnog mora Jugoslavije u granicama SR BiH voda („Službeni list SR BiH“ br. 18/80⁶);
15. Uredba o kategorizaciji vodotoka („Službeni list SR BiH“ br. 42/67⁷);

⁶ Ova Uredba se primjenjuje u prelaznom periodu kao federalni propis na cijeloj teritoriji FBiH, sve dok vlada FBiH ne donese podzakonski akt o klasifikaciji voda na teritoriji FBiH.

16. Uredba o štetnim i opasnim materijama u vodama („Službene novine Federacije BiH“ br. 43/07);
17. Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07 i 46/09);
18. Odluka o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 41/07);
19. Odluka o visini posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/07);
20. Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje mora ispunjavati specijalizirana i ovlaštena pravna osoba za provođenje mjera otklanjanja ili sprečavanja zagađenja voda u slučaju iznenadnog zagađenja ili opasnosti od iznenadnog zagađenja voda i načinu davanja ovlaštenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 06/11).

Zakon o Fondu za zaštitu okoliša („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03)

1. Pravilnik o postupku objavljivanja konkursa i o odlučivanju o odabiru korisnika sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine;
2. Pravilnik o mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, odnosno programa, projekata i sličnih aktivnosti;
3. Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korištenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza;
(svi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije BiH“ br. 73/10)
4. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine;
5. Pravilnik o uvjetima i načinu dodjele zajmova, ili pozajmica i drugih sredstava Fonda;
(ovi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije BiH“ br. 75/10)

Drugi podzakonski akti bitni za okolišna pitanja u Federaciji BiH:

- Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 63/04);
- Uredba o građevinama i zahvatima od značaja za FBiH i građevinama, djelatnostima i zahvatima koji mogu u znatnoj mjeri uticati na okoliš, život i zdravlje ljudi FBiH, za koju urbanističku suglasnost izdaje Federalno ministarstvo prostornog uređenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/04 i 29/08);
- Uredba o šumama („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/09, 26/10 i 38/10);
- Uredba o korištenju obnovljivih izvora energije kogeneracije („Službene novine Federacije BiH“ br. 36/10);
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja ribarskog katastra („Službene novine Federacije BiH“ br. 63/05);
- Pravilnik o listama štetnih organizama, listama bilja, biljnih proizvoda i regularnih objekata („Službene novine Federacije BiH“ br. 69/09);
- Pravilnik o uzgoju, iskorištavanju, sakupljanju i prometu sekundarnih šumskih proizvoda („Službene novine Federacije BiH“ br. 66/05);

⁷ Do donošenja novog podzakonskog propisa o kategorizaciji voda, primjenjivat će se ova Uredba privremeno kao federalni propis.

- Pravilnik o načinu odabiranja, doznaci i sječi stabala ili površina za sječu („Službene novine Federacije BiH“ br. 62/02).

3.2.2 Podzakonski akti o okolišu u Republici Srpskoj

Zakon o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 28/07, 41/08 i 29/10)

1. Uredba o projektima za koje se sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu i kriterijumima za odlučivanje o obavezi sprovođenja i obimu procjene uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“ br. 7/06);
2. Uredba o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ukoliko imaju ekološku dozvolu („Službeni glasnik RS“ br. 7/06);
3. Uputstvo o sadržaju studije uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“ br. 118/05);
4. Pravilnik o uslovima za obavljanje djelatnosti pravnih lica iz oblasti zaštite životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 15/07 i 36/08);
5. Pravilnik o uslovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 24/06);
6. Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 24/06);
7. Pravilnik o najboljim raspoloživim tehnikama za postizanje standarda kvaliteta životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 22/08);
8. Pravilnik o eko-oznakama i načinu upravljanja eko-oznakama („Službeni glasnik RS“ br. 22/08);
9. Pravilnik o metodologiji i načinu vođenja registra postrojenja i zagađivača („Službeni glasnik RS“ br. 92/07);
10. Pravilnik o sadržaju, utvrđivanju i načinu sprovođenja mjera upravljanja zaštićenim područjima („Službeni glasnik RS“ br. 56/09).

Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS“ br. 53/02 i 65/08)

1. Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja za postojeća postrojenja i uređaje za djelatnosti upravljanja otpadom i aktivnostima koje preduzima nadležni organ („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
2. Pravilnik o vrstama otpada i djelatnostima upravljanja otpadom za koje je potrebna dozvola („Službeni glasnik RS“ br. 39/05 i 3/07);
3. Pravilnik o kategorijama otpada sa katalogom („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
4. Pravilnik o kategorijama otpada, karakteristikama koje ga svrstavaju u opasni otpad, djelatnostima povrata komponenti i odlaganja otpada („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
5. Pravilnik o transportu opasnog otpada („Službeni glasnik RS“ br. 86/05);
6. Pravilnik o finansijskim garancijama kojima se može osigurati prekogranično kretanje otpada („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
7. Pravilnik o uvjetima za prenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na odgovorno lice sistema za prikupljanje otpada („Službeni glasnik RS“ br. 118/05).

Zakon o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS“ br. 53/02)

1. Uredba o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
2. Uredba o postepenom isključivanju supstanci koje oštećuju ozonski („Službeni glasnik RS“ br. 94/05);
3. Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u vazduh („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
4. Pravilnik o monitoringu kvaliteta vazduha („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
5. Pravilnik o graničnim vrijednostima kvaliteta vazduha („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
6. Pravilnik o ograničenju emisija u vazduh iz postrojenja za spaljivanje biomase („Službeni glasnik RS“ br. 85/05);
7. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u vazduh iz postrojenja za sagorijevanje („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
8. Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja („Službeni glasnik RS“ 39/05);
9. Pravilnik o uslovima za rad postrojenja za spaljivanje otpada („Službeni glasnik RS“ br. 39/05).

Zakon o zaštiti prirode – prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“ br. 113/08)

1. Pravilnik o sistemu praćenja namjernog držanja i ubijanja zaštićenih životinja („Službeni glasnik RS“ br. 85/05);
2. Pravilnik o načinu uspostavljanja i upravljanja informativnim sistemom za zaštitu prirode i sistemu praćenja („Službeni glasnik RS“ br. 85/05);
3. Odluka o stavljanju u prethodnu zaštitu novootkrivenog speleološkog objekta – pećina na lokalitetu kamenoloma “Kozaraputevi” a.d. u Ljubačevu, Banja Luka („Službeni glasnik RS“ br. 35/05).

Zakon o vodama („Službeni glasnik RS“ br. 50/06)

1. Pravilnik o uslovima ispuštanja otpadnih voda u javnu kanalizaciju („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);
2. Pravilnik o uslovima ispuštanja otpadnih voda u površinske vode („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);
3. Pravilnik o mjerama zaštite, načinu određivanja i održavanja zona i pojaseva sanitarne zaštite, područja na kojima se nalaze izvorišta, kao i vodnih objekata i voda namijenjenih ljudskoj upotrebi („Službeni glasnik RS“ br. 7/03);
4. Odluka o stopama posebnih vodoprivrednih naknada („Službeni glasnik RS“ br. 22/08);
5. Odluka o utvrđivanju granica oblasnih riječnih slivova (distrikta) i slivova na teritoriji Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 98/06);
6. Uredba o načinu, postupku i rokovima obračunavanja i plaćanja posebnih vodnih naknada („Službeni glasnik RS“ br. 74/09);
7. Uredba o klasifikaciji voda i kategorizaciji vodotoka („Službeni glasnik RS“ br. 42/01);
8. Uredba o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama („Službeni glasnik RS“ br. 35/07);
9. Pravilnik o načinu i metodama određivanja stepena zagađenosti otpadnih voda kao osnove za utvrđivanje vodoprivredne naknade („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);

10. Pravilnik o uslovima koje moraju da ispunjavaju vodoprivredne laboratorije kao pravna lica ili u okviru pravnih lica koje vrše određenu vrstu ispitivanja površinskih, podzemnih i otpadnih voda („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);
11. Pravilnik o tretmanu i odvodnji otpadnih voda za područja gradova i naselja gdje nema javne kanalizacije („Službeni glasnik RS“ br. 68/01);
12. Pravilnik o načinu održavanja riječnih korita i vodnog zemljišta („Službeni glasnik RS“ br. 9/00).

Zakon o Fondu za zaštitu životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 51/02 i 53/07)

1. Pravilnik o načinu i kriterijumima za dodjelu finansijskih sredstava za programe i projekte iz oblasti zaštite životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 96/08).

Zakon o šumama Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 75/08), i

- Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća („Službeni glasnik RS“ br. 60/09)

1. Pravilnik o evidencijama izvršenih radova na zaštiti, šumskouzgojnim radovima, gajenju i korištenju (sječi) šuma („Službeni glasnik RS“ br. 47/09);
2. Pravilnik o katastru šuma i šumskog zemljišta („Službeni glasnik RS“ br. 47/09);
3. Pravilnik o načinu izrade, vođenju i dostavljanju podataka katastra lovišta („Službeni glasnik RS“ br. 107/09);
4. Pravilnik o načinu proglašavanja, obilježavanja, finansiranja, načinu gazdovanja zaštitnim šumama i šumama posebne namjene („Službeni glasnik RS“ br. 57/09);
5. Pravilnik o sadržaju i postupku izrade plana zaštite šume od požara („Službeni glasnik RS“ br. 107/09);
6. Pravilnik o sprovođenju inventure šuma na velikim površinama („Službeni glasnik RS“ br. 13/09)
7. Pravilnik o uvjetima, rokovima i načinu obavještanja o pojavi štetočina i nastaloj šteti u šumi i na šumskom zemljištu („Službeni glasnik RS“ br. 98/09);
8. Pravilnik o uspostavljanju genetičke banke šumskog bilja („Službeni glasnik RS“ br. 107/09).

3.3. Multilateralni ugovori u oblasti okoliša

Bosna i Hercegovina je postala Ugovorna strana u sljedećim konvencijama tako što ih je preuzela sukcesijom kao sljedbenica bivše Jugoslavije:

MULTILATERALNI UGOVORI U OBLASTI OKOLIŠA	MJESTO I GODINA USVAJANJA	DATUM RATIFIKACIJE (sukcesijom)	„SLUŽBENI LIST“ BR. ⁸
Konvencija o barskim i močvarnim područjima od međunarodnog značaja, posebno staništima vodotokova	Ramsar, 1971.	2001.	Notifikacija o sukcesiji ⁹

⁸ Ukoliko je dostupan/poznat

⁹ Izvor: NEAP BiH

Konvencija o dalekosežnom prekograničnom zagađenju zraka	Ženeva, 1979.	6. mart 1992.	SFRJ, 11/86 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o dugoročnom finansiranju programa saradnje za praćenje i procjenu dalekosežne transmisije zagađivača zraka u Evropi (EMEP) 	Ženeva, 1984.	1. septembar 1993.	SFRJ, 2/87 R BiH, 13/94
Konvencija o međunarodnoj pomorskoj organizaciji	Ženeva, 1948.	16. juli 1993.	
Konvencija o međunarodnoj civilnoj avijaciji, aneks 16 – avionska buka	Čikago, 1944.	13. januar 1993.	
Konvencija o zaštiti ozonskog omotača	Beč, 1985.	1. septembar 1993.	SFRJ, 2/87 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač 	Montreal, 1987.	1. septembar 1993.	SFRJ, 16/90
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani Montrealskom protokolu prema dogovoru Ugovornih strana sa drugog sastanka 	London, 1990.	11. august 2003.*	BiH, 8/03
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani na Montrealski protokol prema dogovoru Ugovornih strana sa četvrtog sastanka 	Kopenhagen, 1992.	11. august 2003.*	BiH, 8/03
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani na Montrealski protokol prema dogovoru Ugovornih strana sa devetog sastanka 	Montreal, 1997.	11. august 2003*	BiH, 8/03
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani na Montrealski protokol prema dogovoru Ugovornih strana s jedanaestog sastanka 	Peking, 1999.	U parlamentarnoj proceduri	
Konvencija UN-a o pravu mora	Zaliv Montego, 1982.	12. januar 1994.	R BiH, 15/95
Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od zagađenja	Barcelona, 1976.	1. mart 1992.	SFRJ, 12/77 R BiH, 25/93
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o sprečavanju zagađenja 	Barcelona,	1. mart 1992.	

* Sporazumi u tabeli koji su označeni zvjezdicom nisu usvojeni sukcesijom, već su dio sporazuma koji su prethodno usvojeni sukcesijom, te su time njihov sastavni dio.

Sredozemnog mora potapanjem otpada iz brodova i zrakoplova	1976.		
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o saradnji u borbi protiv zagađivanja Sredozemnog mora naftom i ostalim štetnim materijama u slučaju nesreće 	Kuvajt, 1978.	1. mart 1992.	
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od zagađenja iz kopnenih izvora (LBS) 	Atena, 1980.	22. oktobar 1994.	SFRJ, 1/90 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznovrsnosti Sredozemnog mora 	Ženeva, 1982.	22. oktobar 1994.	SFRJ, 9/85 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznovrsnosti Sredozemnog mora Mediterana 	Monako, 1996.	12. decembar 1999.*	
Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine	Pariz, 1972.	12. juli 1993.	R BiH, 25/93
Konvencija o korištenju bijelog olova u bojama	Ženeva, 1921.	2. juni 1993.	
Evropski sporazum o međunarodnom prevozu opasne robe cestom (ADR)	Ženeva, 1957.	1. septembar 1993.	
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o izmjeni člana (14) Evropskog sporazuma o međunarodnom prevozu opasne robe cestom (ADR) 	Nju York, 1975.	1. septembar 1993.	
Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala	Beč, 1979.	30. juni 1998.	
Konvencija o ribolovu i o očuvanju bioloških bogatstava otvorenog mora	Ženeva, 1958.	12. januar 1994.	
Konvencija o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu	Ženeva, 1958.	1. septembar 1993.	
Konvencija o kontinentalnom grebenu	Ženeva, 1958.	12. januar 1994.	
Konvencija o otvorenom moru	Ženeva, 1958.	1. septembar 1993.	
Konvencija o zaštiti radnika od profesionalnih rizika u radnom okruženju uzrokovanih zagađenjem zraka, bukom i vibracijama	Ženeva, 1977.	2. juni 1993.	
Ugovor o zabrani smještaja nuklearnog oružja i ostalog oružja za masovno uništenje na dno mora i okeana i u	London, Moskva, Vašington D.C.,	15. august 1994.	

njihovo podzemlje	1971.		
Ugovor o neprofilaciji nuklearnog oružja	Nju York, 1968.	15. august 1994.	
Konvencija o ranoj dojadi nuklearne nesreće	Beč, 1986.	30. juni 1998.	
Konvencija o pomoći u slučaju nuklearne nesreće ili radiološke opasnosti	Beč, 1986.	30. juni 1998.	
Konvencija o zabrani razvoja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i njihovo uništenju	London, Moskva, Vašington D.C., 1972.	15. august 1994.	
Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja Sredozemnog mora naftom (za engl prevod: <i>International Convention for the Prevention of Pollution from Ships</i>)	London, 1954.	1994.	SFRJ, 60/73 i 53/74, R BiH, 13/94
Međunarodna konvencija o zaštiti od zagađenja s brodova	London, 1973.	1994.	SFRJ, 2/85 R BiH, 13/94

U skladu s državnim Zakonom o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih sporazuma („Službeni glasnik BiH“ br. 29/00) ratificirane su sljedeće konvencije i sporazumi o okolišu:

MULTILATERALNI UGOVORI U OBLASTI OKOLIŠA	MJESTO I GODINA USVAJANJA	DATUM RATIFIKACIJE u BiH	„SLUŽBENI GLASNIK BiH“ BR. ¹⁰
Okvirna konvencija UN o klimatskim promjenama	Rio de Žaneiro, 1992.	2000.	19/00
• Kjoto protokol	Kjoto, 1997.	2008.	3/08
Međunarodna konvencija za zaštitu biljaka	Rim, 1951.	2003.	8/03
Konvencija o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovog odlaganja	Bazel, 1989.	2000.	31/00
Konvencija UN o biološkoj raznovrsnosti	Rio de Žaneiro, 1992.	2002.	12/02
• Protokol iz Kartagene o biološkoj sigurnosti	Kartagena, 2000.	2008.	12/08
Konvencija UN o borbi protiv dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom, posebno u	Pariz, 1994.	2002.	12/02

¹⁰ Ukoliko je dostupan/poznat

Africi			
Konvencija o saradnji radi zaštite i održivog korištenja rijeke Dunav	Sofija, 1994.	2005.	65/05
Konvencija o uspostavljanju evropske i sredozemne organizacije za zaštitu biljaka	Pariz, 1955.	2005.	
Konvencija UNECE-a o pristupu informacijama, učešću javnosti u procesu odlučivanja i pristupu pravosudnim organima iz oblasti okoliša	Arhus, 1998.	2008.	8/08
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o registru zagađivača i dometu zagađenja (PRTR) 	Kijev, 2003.	2003.°	
Konvencija o persistentnim organskim polutantima	Stokholm, 2001.	2010.	1/10
Konvencija o procjeni prekograničnog uticaja na okoliš	Espo, 1991.	2009.	8/09
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o strateškoj procjeni okoliša 	Kijev, 2003,	2003.°	
Konvencija o očuvanju evropskih prirodnih vrsta i prirodnih staništa	Bern, 1979.	2008.	8/08
Okvirni sporazum o slivu rijeke Save	Kranjska Gora, 2002.	2003.	
Konvencija o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera	Helsinki, 1992.	2009.	8/09
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o vodi i zdravlju 	London, 1999.	2010.	
<ul style="list-style-type: none"> • Izmjene članova 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera 	Madrid, 2003.	2010.	
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o građanskoj odgovornosti i kompenzaciji za štetu uzrokovanu prekograničnim uticajima industrijskih nesreća na prekogranične vode 	Kijev, 2003.	2003.°	
Konvencija o prekograničnim uticajima industrijskih incidenata	Helsinki, 1992.	Ratifikacija u toku	
Okvirna konvencija Vijeća Evrope o vrijednosti kulturne baštine za društvo	Faro, 2005.	2009.	
Ugovor o energetskej povelji	Lisabon, 1994.	2001.	
<ul style="list-style-type: none"> • Energetska povelja – Protokol o energetskej efikasnosti i pripadajućim aspektima okoliša 	Lisabon, 1994.	2001.	

° Simple signature

Konvencija o sigurnosti i zdravlju u rudnicima	Ženeva, 1995.	2010.	
Konvencija o sigurnosti i zdravlju u poljoprivredi	Ženeva, 2001.	2010.	
Konvencija o radu u sektoru ribarstva	Ženeva, 2007.	2010.	
Konvencija o sprečavanju velikih industrijskih nesreća	Ženeva, 1993.	2010.	
Evropska konvencija o krajoliku	Firenca, 2000.	2010. ^o	
Konvencija o zabrani korištenja, skladištenja, proizvodnje i prevozu protupješađijskih mina i o njihovom uništenju	Oslo, 1997.	1998.	
Konvencija o prethodno informiranoj saglasnosti procedura za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnom prometu	Rotterdam, 1998.	2006.	14/06
Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (CITES)	Vašington D.C, 1973.	2008.	11/08
<ul style="list-style-type: none"> • Amandman Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (član XI) 	Bon, 1979.	2009.	
Evropski okvir konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica i vlasti	Madrid, 1980.	2008.	
Konvencija o međunarodnom prevozu robe željeznicom	Bern, 1980.	1996.	

4. EVROPSKE INTEGRACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Bosna i Hercegovina je postala potencijalna država kandidat za pridruživanje EU nakon sastanka Evropskog vijeća u Thessaloniki u junu 2003. EU i Bosna i Hercegovina su 16. juna 2008. potpisali Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), koji je stupio na snagu nakon dovršenja procesa ratifikacije. Sporazumom se stvara okvir za saradnju između EU i BiH, te je on ključan za reformu politike, ekonomije, trgovine i ljudskih prava u zemlji. Kroz SAA „osmislić se politike i druge mjere kojima će se dovesti do održivog ekonomskog i socijalnog razvoja Bosne i Hercegovine. Te politike trebalo bi da osiguraju da se i pitanja okoliša od samog početka u potpunosti uključe i povežu sa zahtjevima skladnog društvenog razvoja.“ (Član 86, stav 2 SAA.)

^o Simple signature

Jedna od politika saradnje koja se navodi pod Glavom VIII Sporazuma je okoliš (član 108): „Strane će razvijati i jačati saradnju u oblasti zaštite okoliša sa osnovnim zadatkom zaustavljanja daljnje degradacije i poboljšanja postojećeg stanja, s ciljem održivog razvoja. Strane će naročito uspostaviti saradnju s ciljem jačanja upravnih struktura i procedura radi osiguranja strateškog planiranja pitanja u oblasti okoliša i koordinacije između relevantnih činilaca, te će se usmjeriti na usklađivanje propisa Bosne i Hercegovine s pravnom tečevinom Zajednice. Saradnja se također može usmjeriti na izradu strategijâ za značajno smanjenje zagađenosti zraka i vode na lokalnom, regionalnom i prekograničnom nivou, uključujući i otpad i hemikalije, za uspostavljanje sistema efikasne, čiste, održive i obnovljive proizvodnje i potrošnje energije, te strategija za obavljanje procjene uticaja na okoliš i strateške procjene okoliša. Posebna pažnja bit će posvećena ratifikaciji i provođenju Protokola iz Kjota.“

Od marta 2002. Evropska komisija redovno izvještava Vijeće i Parlament Evrope o napretku koji ostvaruju zemlje Zapadnog Balkana, a okoliš je jedna od tema koje se obrađuju. U izvještaju o napretku opisuju se odnosi između zemlje i Unije, analizira se situacija u zemlji u smislu političkih i ekonomskih kriterija za članstvo, te se procjenjuje kapacitet zemlje da implementira evropske standarde. *Izvještaj o napretku Bosne i Hercegovine u 2009.* obuhvata okoliš kao dio sektorskih politika unutar dijela s evropskim standardima i zaključak je da su „pripreme koje Bosna i Hercegovina vrši na planu životne sredine i dalje u početnoj fazi. Bosna i Hercegovina treba osnažiti institucije za zaštitu životne sredine, pogotovo one na državnom nivou. Također je potrebno da podigne svijest o životnoj sredini u drugim sektorima. Uspostava usklađenog pravnog okvira za zaštitu životne sredine, osnivanje državne agencije za životnu sredinu, te funkcionalnog sistema nadzora životne sredine predstavljala bi značajan korak naprijed. Bosna i Hercegovina, također, treba pojačati svoje napore u pogledu obaveza koje proizlaze iz međunarodnih konvencija.“ Niti u narednom *Izvještaju o napretku Bosne i Hercegovine u 2010.* poglavlje koje se odnosi na okoliš, nije nimalo ohrabrujuće: „Napredak na području životne sredine i dalje je ograničen. Ima izvjesnog napretka u pogledu horizontalnog zakonodavstva. ... Malo napretka je postignuto u vezi sa kvalitetom zraka. ... U oblasti upravljanja otpadom postignut je mali napredak. ... U oblasti kvaliteta voda postignut je mali napredak. ... Nije bilo napretka u oblasti zaštite prirode. ... Nije bilo promjena u oblasti kontrole industrijskog zagađenja, upravljanja rizikom, hemikalija i buke. Zabilježen je određeni napredak u oblasti genetski modificiranih organizama (GMO). ... Administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine u sektoru životne sredine i dalje su slabi. ... Zakon o životnoj sredini na nivou države predviđa usklađenu zaštitu životne sredine, a odgovarajući pravni i institucionalni okviri nisu usvojeni. Potrebno je osnovati državno tijelo za zaštitu životne sredine, što je prioritet Evropskog partnerstva. Tijela koja se bave pitanjima životne sredine nemaju kapacitete za primjenu i provedbu zakonodavstva na entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou. Briga za životnu sredinu u drugim sektorima i dalje je slaba. Sveukupno gledano, pripreme u oblasti zaštite životne sredine ostaju u ranoj fazi. Uspostava usklađenog pravnog okvira za zaštitu životne sredine, uspostava državne agencije za životnu sredinu, te funkcionalnog sistema nadzora životne sredine i dalje predstavljaju prioritet.“

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 2009. uspostavilo osam radnih grupa za evropske integracije BiH i za usklađivanje domaćih zakona sa pravnim tekovinama EU (*acquis communautaire*). Jedna od tih grupa je Radna grupa za transport, okoliš, energetiku i ruralni razvoj koja broji 25 članova koje su imenovala različite državne i entitetske institucije.

Ostali napredak koji je BiH ostvarila u evropskim integracijama je prikazan u hronologiji ispod.

Napredak	Godina
Regionalni pristup. Vijeće ministara EU uspostavlja političke i ekonomske uvjete za razvoj bilateralnih odnosa. BiH od 1996. dobiva autonomne trgovačke povlastice i pomoć kroz programe Phare i Obnova.	1997.
Deklaracija EU. Uspostavljanje EU/BiH Konsultantske radne grupe (<i>eng. Consultative Task Force -CFT</i>), koja je zajedničko sredstvo za tehničke i stručne savjete iz oblasti uprave, regulatornog okvira i politika.	1998.
Proces stabilizacije i pridruživanja (SAP). SAP nudi jasan pogled na integracije BiH i još četiri zemlje iz regije u strukturu EU.	1999.
Dogovor je postignut za Pakt stabilnosti, koji predstavlja politički dokument čiji je strateški cilj stabilizacija Jugoistočne Evrope približavanjem zemalja regije evroatlantskim integracijama i jačanjem regionalne saradnje.	1999.
Objavljivanje Mape puta EU. U ovom dokumentu je navedeno 18 suštinskih koraka koje BiH treba poduzeti prije početka rada na studiji izvodljivosti za otvaranje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.	2000.
Vijeće Evrope usvaja Propis 2666/2000 o Pomoći Zajednice u obnovi, razvoju i stabilizaciji (<i>eng. Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization - CARDS</i>), što je namijenjeno za države SAP-a: Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, Makedoniju, Srbiju i Crnu Goru.	2000.
Evropska komisija najavljuje da je većina smjernica iz Mape puta EU ispunjena.	2002.
Evropska komisija usvaja prijedlog za Izvještaj o spremnosti Bosne i Hercegovine za pokretanje pregovora s Evropskom unijom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.	2003.
Prvo evropsko partnerstvo Bosne i Hercegovine.	2004.
Pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju službeno započinju u Sarajevu 25. novembra.	2005.
Prvi sastanak Procesu praćenja reformi (<i>eng. Reform Process Monitoring - RPM</i>) koji je zamjena za Konsultantsku radnu grupu (<i>eng. Consultative Task Force -CFT</i>).	2006.
Uvođenje Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), koji je izrađen za sve pretpristupne aktivnosti i koji finansira Evropska komisija.	2007.
Tehnički pregovori o finaliziranju SAA. SAA je parafiran 4. decembra.	2007.

Okvirni sporazum o pravilima saradnje koja se odnosi na finansijsku pomoć Evropske komisije BiH u okviru implementacije pomoći putem IPA.	2008.
Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju potpisan je 16. juna. Privremeni sporazum stupa na snagu u julu.	2008.
2009-2011. usvojen je Višegodišnji indikativni planski dokument (VIPD) za Bosnu i Hercegovinu.	2009.
Evropska komisija je zemlji dodijelila 89.1 miliona eura u sklopu programa Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA).	2009.
Bosna i Hercegovina je pristupila prvom programu Zajednice – Sedmi okvirni program za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstrativne aktivnosti (FP7).	2009.
Bosna i Hercegovina je poduzela implementaciju Mape puta za viznu liberalizaciju.	2010.
Vijeće je odlučilo da ukine vize za kratkoročni boravak u zemljama Šengena	2010.

ZAVRŠNA RIJEČ

Pregled pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu okoliša u Bosni i Hercegovini pripremio je Ured Programa UN-a za okoliš u Bosni i Hercegovini u okviru MDG-F programa za okoliš i klimatske promjene pod nazivom „Integriranje upravljanja okolišem: Povezivanje lokalnih i nacionalnih aktivnosti u Bosni i Hercegovini“. S ovim dokumentom se želi doprinijeti Cilju 3 ovog programa, koji se odnosi na osnaživanje kapaciteta države da upravlja lokalnim socioekonomskim razvojem uz uključivanje ključnih partnera u zemlji. Ovaj pregled će biti osnova za pripremanje dokumentacije o zakonskoj i institucijskoj pozadini upravljanja okolišem na svim nivoima upravljanja u Bosni i Hercegovini, te će također poslužiti kao osnova za proces izvještavanja o stanju okoliša u Bosni i Hercegovini i kao koristan pregled administrativnih interesnih grupa za okoliš u državi.

SUPERVIZIJA:

UNEP Vienna – Harald Egerer, Head; Pier Carlo Sandei – Associate Programme Officer

AUTOR:

Ured UNEP-a u Bosni i Hercegovini – Amina Omićević, National Technical Officer

uz izrazito vrijednu pomoć i saradnju sljedećih institucija, kojima dugujemo naročitu zahvalnost:

- Agencija za statistiku BiH
- Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Save
- Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice
- Agencija za vodno područje Jadranskog mora
- Agencija za vodno područje rijeke Save
- Federalna uprava za inspekcijske poslove
- Federalni hidrometeorološki zavod BiH
- Federalni zavod za agropedologiju
- Federalni zavod za statistiku
- Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
- Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
- Fond za zaštitu okoliša FBiH
- Fond za zaštitu životne sredine RS
- Institut za zaštitu zdravlja RS
- Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS
- Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS
- Odjeljenje za prostorno planiranje Vlade Brčko distrikta
- Republički hidrometeorološki zavod Banja Luka

- Republički zavod za statistiku RS
- Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa RS
- Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja
- Ured za veterinarstvo BiH
- Zavod za javno zdravstvo FBiH
- Zemaljski muzej BiH

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

LEKTORICA: Mr. Marija Kovačić-Šmalcelj

ŠTAMPA I GRAFIČKI DIZAJN:

IZDAVAČ: UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME
COPYRIGHT © 2011 UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME

Pregled pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu okoliša u Bosni i Hercegovini. Ured UNEP-a u Bosni i Hercegovini, 2011.